

Nikolaj Vasiljevič Gogolj: PLAŠČ IN ŠE TRI POVESTI. Prevedel Severin Šali, Zbirka Svetovni klasiki, Založba Mihelač, Ljubljana 1992. Kdor hoče brati Gogoljevo kratko pripovedno prozo s peterburško motiviko v slovenščini, ima dve možnosti: ali starejšo knjigo *Plašč in druge povesti* iz Knjižnice Kondor ali *Plašč in še tri povesti*. Običajni bralec bo raje izbral prvo, saj so v njej trije naslovi več, medtem ko se bojo dijaki in študenti, ki sta jim zbirki namenjeni in Gogolja tudi morajo prebrati, sicer se jim utegne zgoditi tako kot Kleču, spraševali, katero knjigo si sposoditi: prevodi in opombe so namreč isti, saj je druga razen nove spremne besede ponatis, v obeh pa manjka bio-bibliografija. Ali brati Bratka Krefta ali Špelo Mihelač? Ker le-ta v nasprotju s Kreftom, ki se loti vseh sedmih "povesti", piše samo o "noveli" *Plašč*, berimo Krefta. Vendar, kot je pričakovati, Kreft na primer v zvezi s slovensko literaturo omeni le *Hlapca Jerneja* in obenem *Komunistični manifest*, saj kot straši po Evropi strah komunizma, tako straši po Petrogradu mrtvi Akakij... To ideološko kreftovstvo se danes bere neresno. Torej Mihelačevo... Pri obeh pa pogrešamo navezavo na problematiko slovenske novele 19. stoletja, na primer *Tilko* in *Jeprškega učitelja* Simona Jenka in Jurčičevo *Telečjo pečenko*, le pri Mihelačevi pa na sodobnega pisca groteskne fantastičnosti, ki ga Kreft v 60. še ni mogel brati. Kaj sedaj? Čakati, da Gogolja z novo spremno besedo izdajo še v Klasju? Medtem ne zamudite tega, kar je zamudil Kleč v gimnaziji, ko ni bral Gogolja v Sto romanih (prim. fantastična zgodba *Mrtve duše* v Literaturi 1990/7), in se sedaj, dvajset let kasneje, potem ko mu roman *Mrtve duše* izroči črna postava à la Akakij (Gogolj sam) v deževnem Trnovem, jezi na prijatelje: "Seveda sem se spomnil prijateljev. Zares so hude pizde, da mi do mojega petintridesetega leta niso priporočili te knjige." (Tinka Kos)

Heraklitos Efeški: FRAGMENTI. Založba Obzorja (Znamenja 113) Ljubljana 1993 (prevedel Franci Zore). Starogrški filozof Heraklitos Efeški, ki smo ga slovenski bralci doslej poznali v Sovretovem izboru in prevodu, nas izpod Zoretovega prevajalskega peresa nagovarja na nov način. Ne samo zato, ker je – vredno vzgleda – v samostojni knjižici osvobojen včasih preveč zavezujoče kolektivne oznake "predsokratiki", temveč tudi zaradi nekaterih prevajalčevih rešitev. Na formalni ravni se je prevajalec dosledno držal numeracije in razvrstitve Heraklitovih fragmentov v referenčni izdaji Heraklita v Diels-Kranzovih *Fragmentih predsokratikov*. V svojem prevodu pa je tako na semantični (etimološki) kot sintaktični ravni poskušal slediti Heraklitovi besedi. Ta je zaradi svoje fragmentarne ohranjenosti nejasna in večpomenska in zato ne omogoča sistematične Interpretacije Heraklita, obenem pa vendarle nujno zahteva neko interpretacijo. V Zoretovem prevodu tako dobijo nekateri ključni Heraklitovi izrazi, kot so logos, theos, kosmos..., tako zaradi velike začetnice prevedenih izrazov kot v enopomenskem prevajanju logosa kot Besede, pridih krščanske tradicije in dvatisočletne vladavine, krize in zatona duha evropske metafizike. (Ignacija Fridl)